

Universitatea Tehnică a Moldovei

**CONVERSIA COMBINATULUI DE
PANIFICAȚIE *FRANZELUȚA* S.A. ÎN
CENTRU CULTURAL, OR. CHIȘINĂU**

Student:

**Badalean Irină
st. gr. ARH – 204**

Conducător:

**Țurcan Victor
arhitect, asist. univ.**

Chișinău - 2026

ADNOTARE

Badalean Irină. Conversia combinatului de panificație *Franzeluța S.A.* în Centru cultural, or. Chișinău

Structura lucrării: introducere, 3 capitole, concluzii, text de bază 77 pagini, bibliografie formată din 56 de titluri bibliografice. Volumul total 81 pagini.

Cuvintele-cheie: *conversie arhitecturală, patrimoniu industrial, centru cultural, regenerare urbană, spațiu public, Chișinău.*

Scopul proiectului: Scopul proiectului constă în transformarea fostului combinat de panificație Franzeluța S.A. într-un centru cultural multifuncțional, deschis orașului și integrat în țesutul urban existent. Proiectul urmărește reutilizarea clădirilor industriale existente, păstrarea memoriei locului și adaptarea ansamblului la funcțiuni culturale, educaționale, expoziționale și sociale.

Obiectivele generale:

Lucrarea include analiza amplasamentului situat la intersecția străzilor Mihai Viteazul și Columna, studierea fondului construit existent și identificarea potențialului de conversie al acestuia. Un obiectiv important este propunerea unui program funcțional complex, care să cuprindă spații expoziționale, ateliere, zone educaționale, alimentație publică, administrație și spații tehnice. De asemenea, proiectul urmărește reorganizarea acceselor, activarea spațiilor publice și integrarea intervențiilor noi într-un mod compatibil cu caracterul industrial al sitului.

Metodele aplicate la elaborarea lucrării:

Au fost utilizate metode de analiză urbanistică și arhitecturală, cercetare de teren, fotofixare, analiză SWOT, studii de caz privind conversia clădirilor industriale, precum și analiza reglementărilor urbanistice. Pe baza acestor date a fost elaborat conceptul arhitectural, completat prin scheme funcționale, modelare digitală și vizualizări 3D.

Rezultatele concrete obținute:

Lucrarea propune reconversia unui ansamblu industrial nefuncțional într-un centru cultural contemporan, capabil să reactiveze zona și să creeze un nou punct de interes public pentru orașul Chișinău. Soluția urmărește păstrarea volumetriilor valoroase, integrarea elementelor existente în noua compoziție arhitecturală și completarea lor cu spații adaptate cerințelor actuale. Proiectul contribuie la valorificarea patrimoniului industrial și poate servi ca exemplu pentru alte intervenții de regenerare urbană în Chișinău.

ANNOTATION

Badalean Irină. Conversion of the *Franzeluța* Industrial Bakery Complex into a Cultural Centre, Chișinău

Structure of the work: *introduction, 3 sections, conclusions and recommendations, 77 pages of the main text (at least 60 pages), bibliography of 56 titles. Total 81 pages.*

Keywords: architectural conversion, industrial heritage, cultural centre, urban regeneration, public space, Chișinău.

Project objective: The aim of the project is to transform the former Franzeluța S.A. bread factory into a multifunctional cultural centre, open to the city and connected to the existing urban fabric. The project focuses on reusing the industrial buildings, preserving the memory of the site and adapting the complex to cultural, educational, exhibition and social functions.

Main tasks:

The thesis includes the analysis of the site located at the intersection of Mihai Viteazul and Columna streets, the study of the existing buildings and the identification of their potential for conversion. One of the main objectives is to propose a complex functional programme, including exhibition spaces, workshops, educational areas, public catering, administrative and technical spaces. The project also aims to reorganize access points, activate public spaces and integrate new interventions in a way that respects the industrial character of the site.

Methods used in the work:

The work is based on urban and architectural analysis, field research, photographic survey, SWOT analysis, case studies on the adaptive reuse of industrial buildings and the study of urban regulations. Based on this research, the architectural concept was developed through functional diagrams, digital modelling and 3D visualizations.

Results obtained:

The thesis proposes the conversion of a non-functional industrial complex into a contemporary cultural center, able to reactivate the area and create a new public point of interest in Chișinău. The proposed solution preserves the valuable existing volumes, integrates industrial elements into the new architectural composition and completes them with spaces adapted to current needs. The project contributes to the valorisation of industrial heritage and may serve as an example for other urban regeneration projects in Chișinău.

CUPRINS

INTRODUCERE	20
• Actualitatea temei și relevanța acesteia pentru domeniul arhitecturii.....	21
• Argumentarea alegerii sitului.....	21
• Determinarea problemelor și Analiza SWOT	22
• Scopul și obiectivele ale proiectului de absolvire	23
• Structura lucrării.....	24
1. COMPARTIMENT ARHITECTURĂ	25
1.1. Studiul istoric.....	26
1.1.1. Studiul teoretic.....	30
1.1.2. Clasificarea, sistematizarea tipologică la tematica proiectului.....	30
1.1.3. Cerințe tipologice de proiectare	31
1.1.4. Analiza experienței mondiale de proiectare la tematica proiectului.....	32
1.1.5 Proiecte analogii	32
1.2. Studiul urbanistic și planul general.....	37
1.2.1. Schemele analizei urbanistice și concluzii	37
1.2.2. Planul general a complexului propus cu zonarea funcțională și amenajarea a teritoriului	42
1.3. Conceptul arhitectural și noutatea propunerii proiectului.....	42
1.3.1. Compoziția și imaginea arhitecturală a complexului.....	42
1.3.2. Soluționarea spațial-planimetrică propusă cu zonarea funcțională pe niveluri.....	44
1.3.3. Tectonica și finisajul fațadelor clădirii, soluții coloristice.....	49
1.4. Concluzii.....	53
2. COMPARTIMENT CONSTRUCȚIA CLĂDIRILOR.....	55
2.1. Analiza situației existente.....	56
2.2. Soluția constructivă propusă.....	56
2.3. Fundații.....	57
2.4. Planșee și grinzi.....	57

					UTM 0731.1 040 ME		
Mod.	Coala	Nr document.	Semnat.	Data			
Elaborat.		I. Badalean			Conversia combinatului de panificație Franzeluța S.A. în Centru cultural, or. Chișinău	Litera.	Coala
Conducator.		V. Țurcan					
Consultant.		N. Ciobanu				UTM FUA ARH-204	
Consultant.		N. Țurcanu					
Aprobat		A.Munteanu					

2.5. Pereți și compartimentări.....	58
2.6. Acoperișuri.....	58
2.7. Circulații verticale.....	58
2.8. Finisaje.....	58
2.9. Calculul elementelor de grindă metalică.....	59
2.10 Concluzii.....	63
3. COMPARTIMENT ECONOMIA CONSTRUCȚIILOR.....	64
3.1. Calcul și argumentarea cheltuielilor investiționale.....	65
3.2. Calculul, argumentare fluxurilor nete de numerar viitoare.....	67
3.3. Evaluarea eficienței economice a proiectului investițional concluzii.....	69
3.4. Concluzii.....	70
CONCLUZII.....	71
BIBLIOGRAFIE.....	74
NOTA 1.....	78
NOTA 2.....	80

					UTM 0731.1 040 ME			
<i>Mod.</i>	<i>Coala</i>	<i>№ document.</i>	<i>Semnat.</i>	<i>Data</i>				
<i>Elaborat.</i>		I. Badalean			Conversia combinatului de panificație Franzeluța S.A. în Centru cultural, or. Chișinău	<i>Litera.</i>	<i>Coala</i>	<i>Coli</i>
<i>Conducator.</i>		V. Țurcan						
<i>Consultant.</i>		N. Ciobanu				UTM FUA ARH-204		
<i>Consultant.</i>		N. Țurcanu						
<i>Aprobat</i>		A.Munteanu						

INTRODUCERE

Introducere

Tema proiectului de absolvire se concentrează asupra conversiei combinatului de panificație Franzeluța S.A. într-un centru cultural în municipiul Chișinău. Alegerea direcției de conversie pornește de la necesitatea de a reactiva un ansamblu industrial neutilizat, păstrând memoria locului și transformând-o într-o resursă urbană publică [4]. În acest sens, intervenția propusă nu urmărește ștergerea caracterului industrial, ci reinterpretarea lui prin funcțiuni culturale, educaționale, expoziționale și sociale [10].

Actualitatea temei și relevanța acesteia pentru domeniul arhitecturii

Conversia clădirilor industriale reprezintă una dintre direcțiile importante ale arhitecturii [39] contemporane, deoarece oferă o alternativă la demolarea integrală și la consumul suplimentar de teren. În cazul fostelor hale, depozite și clădiri de producție, valoarea arhitecturală nu se reduce doar la imaginea fațadelor, ci include structura portantă, deschiderile mari, înălțimile utile, patina materialelor și memoria procesului de lucru. Aceste caracteristici permit adaptarea la programe publice flexibile: expoziții, ateliere, spații educaționale, zone de evenimente, alimentație publică și servicii creative.

Pentru domeniul arhitecturii, tema este relevantă prin faptul că îmbină proiectarea funcțională cu o poziție critică față de fondul construit existent. Conversia nu înseamnă doar schimbarea funcțiunii, ci și stabilirea unui raport echilibrat între vechi și nou: păstrarea elementelor care transmit identitatea locului, completarea lor cu intervenții contemporane și adaptarea clădirii la exigențele actuale de siguranță, accesibilitate, confort și eficiență [5].

NCM C.01.12:2018 se aplică și clădirilor publice supuse reconstrucției, reutilării și [21] modernizării, ceea ce confirmă necesitatea abordării normative a proiectului .

În contextul Chișinăului, subiectul devine și mai actual, deoarece multe zone industriale sau comunale se află în interiorul țesutului urban și sunt parțial dezactivate. Aceste terenuri pot deveni rezerve pentru spații publice și culturale, fără extinderea orașului pe terenuri libere. Astfel, conversia combinatului „Franzeluța” poate funcționa ca un exemplu de regenerare urbană prin cultură, păstrând spiritul locului și introducând o funcțiune compatibilă cu nevoile actuale ale comunității.

Din punct de vedere ecologic, reutilizarea structurilor existente reduce cantitatea de [4] materiale noi și de deșeuri . Din punct de vedere urbanistic, transformarea unui sit dezafectat într-un centru cultural contribuie la activarea zonei și la consolidarea orașului compact. Din punct de vedere cultural, păstrarea urmelor fostei fabrici permite construirea unei narațiuni arhitecturale legate de început, muncă, producție și comunitate.

Argumentarea alegerii sitului

Situl ales pentru proiect se află în municipiul Chișinău, sectorul Buiucani, la intersecția străzilor Mihai Viteazul și Columna, pe terenul cu numărul cadastral 0100518.016. Amplasamentul are o poziție importantă în raport cu centrul orașului, cu rețeaua de transport și cu zonele deja urbanizate. Această poziție permite ca intervenția să nu fie una izolată, ci să devină parte a unei rețele urbane active, cu potențial de conectare la trasee pietonale, transport public, servicii și spații publice existente.

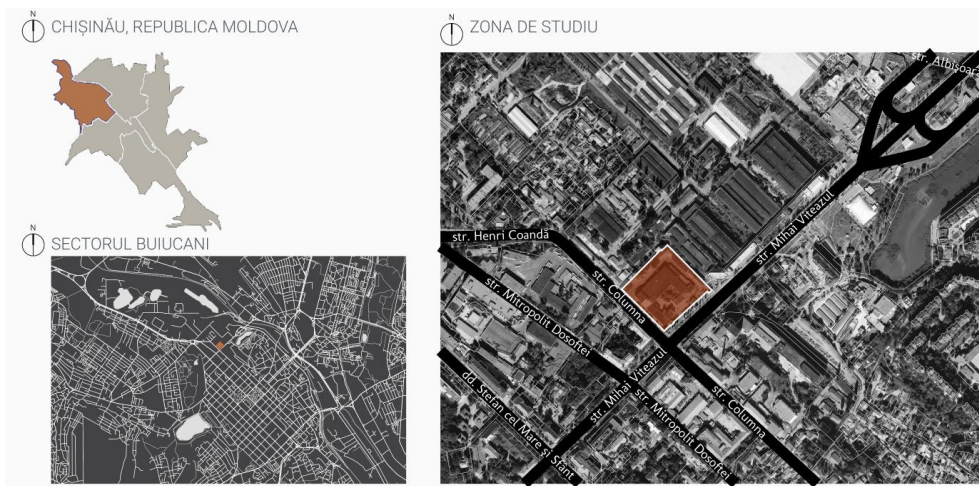

Fig. 1. Schema situatională. Sursa: elaborat de autor

Alegerea acestui sit este justificată prin trei motive principale. Primul motiv este starea de neutilizare a ansamblului, care transformă terenul într-o resursă urbană blocată. Al doilea motiv este caracterul industrial existent, care oferă material arhitectural valoros pentru conversie: volume ample, structuri robuste, spații cu potențial de flexibilitate și detalii care pot fi păstrate ca repere ale memoriei locului [4]. Al treilea motiv este poziția strategică, aproape de centrul orașului și de artere importante, ceea ce susține transformarea într-un centru cultural accesibil publicului larg.

Fig. 2. Schema situatională. Sursa: ArcGis.com

Ridicarea topografică din Fig. 2 este importantă pentru înțelegerea formei parcelei, a limitelor construite și a relației cu străzile învecinate. Într-un proiect de conversie, topografia și geometria terenului devin instrumente de proiectare: ele influențează amplasarea acceselor, organizarea fluxurilor, relația dintre curți și clădiri, precum și integrarea noilor volume în ansamblul existent.

Fig. 3. Schema situațională. Sursa: fotofixarea septembrie 2025

Fotofixarea din Fig. 3 evidențiază atmosfera industrială a sitului: curți interioare, [12] pasaje, suprafețe dure, elemente metalice, inscripții și spații tehnice. Aceste urme pot deveni suport pentru conceptul arhitectural, fiind integrate în trasee expoziționale, mobilier urban, semnalistică și spații de tranziție [10]. Astfel, vizitatorul va percepe continuitatea dintre fosta fabrică și noul centru cultural.

Printre problemele principale se evidențiază: incompatibilitatea funcțiunii industrial existente cu direcția cultural-publică propusă, necesitatea reorganizării fluxurilor și a acceselor, uzura fizică a unor clădiri, lipsa unui parter activ, precum și riscul pierderii spiritului locului printr-o intervenție prea agresivă [11]. În acest context, NCM B.01.06:2019 prevede, în cadrul documentațiilor urbanistice și al compartimentului „Protecția mediului”, analiza stării existente a mediului, evaluarea influenței zonelor industriale asupra mediului, determinarea zonelor de protecție sanitară și formularea măsurilor de reglare eco-urbanistică a teritoriului, ceea ce justifică abordarea analitică a sitului înaintea intervenției de proiectare [25].

Determinarea problemelor și Analiza SWOT

Puncte tari:

- Amplasare aproape de centrul or. Chișinău: accesibilitate ridicată și vizibilitate urbană.
- Volume industriale generoase (deschideri/înălțimi) → flexibilitate programatică.
- Identitate puternică pentru conceptul „Filosofia Începutul”.

- Potențial de reutilizare structurală și etapizare a intervențiilor.
- Conectivitate cu rețelele existente.

Puncte slabe:

- Dezafectare ~7 ani: uzură, hale nefuncționale, spații degradate.
- Parcelar fragmentat și lipsă de parter activ în jur.
- Linia roșie trasată axial pe teren.
- Zonare funcțională curentă I2.
- Îndepărtare de zona rezidențială.
- Posibile vulnerabilități structurale.

Oportunități:

- Regenerare sit industrial dezafectat cu impact urban și social rapid.
- Crearea unui Centru cultural: expoziție, educație, gastronomie, ateliere.
- Amenajarea spațiului exterior pentru constituirea unui spațiu public deschis.
- Revalorificarea patrimoniului din vecinătate prin reguli de compatibilitate.
- Mobilitate de proximitate: axe pietonale, micro-piațete, zone mai active pe parter.

Amenințări:

- Creștere posibilă a sarcinii pe rețelele urbane existente.
- Costuri de consolidare și incertitudini tehnice la clădirile vechi.
- Risc de disonanță vizuală: intervenție contemporană cu contrast excesiv față de țesutul

existent.

- Rezistență comunitară la schimbare sau la creșterea fluxurilor de eveniment.

Scopul și obiectivele ale proiectului de absolvire

Scopul proiectului de absolvire este elaborarea unei soluții arhitectural-urbanistice pentru conversia combinatului de panificație Franzeluța S.A. într-un centru cultural multifuncțional, deschis orașului și integrat în contextul sectorului Buiucani [16]. Proiectul urmărește valorificarea fondului industrial existent, păstrarea caracterului locului și adaptarea ansamblului la funcțiuni culturale, educaționale, expoziționale, gastronomice și sociale [5].

Conceptual, centrul cultural se poate dezvolta în jurul ideii de „Început”: începutul creației, al unei comunități culturale și memoria procesului industrial legat de pâine, fermentare, muncă și transformare. Această idee permite organizarea traseului vizitatorului ca o succesiune de spații cu intensități diferite: zone publice active la exterior, spații educaționale și expoziționale în interior, iar în nucleu zone mai liniștite pentru lectură, ateliere și creație [10].

Obiectivele proiectului

- Analiza situației existente a sitului, cu identificarea valorilor construite, a problemelor de acces, a zonelor degradate și a potențialului de reutilizare;
- Formularea unui program funcțional coerent pentru centru cultural, cu zone expoziționale, educaționale, sociale, alimentație publică, spații administrative și tehnice;
- Propunerea unei scheme de circulații clare pentru vizitatori, personal, aprovizionare, evacuare și acces tehnic;
- Păstrarea și reinterpretarea elementelor industriale semnificative: structuri, inscripții, materiale, trasee și proporții ale halelor;
- Integrarea cerințelor de accesibilitate universală și de siguranță pentru clădiri publice, conform cadrului normativ aplicabil;
- Crearea unui spațiu public activ, capabil să lege fostul ansamblu industrial de țesutul urban învecinat;
- Elaborarea unei imagini arhitecturale contemporane, dar compatibile cu memoria sitului și cu caracterul zonei.

Prin aceste obiective, proiectul propune nu doar reutilizarea unor clădiri, ci și transformarea unui loc închis și nefuncțional într-un pol urban deschis. Accentul principal cade pe echilibrul dintre funcțiune, memorie, siguranță și expresie arhitecturală.

Structura lucrării:

Introducerea, unde este prezentată tema, actualitatea temei, argumentarea sitului, problemele identificate, analiza SWOT, scopul, obiectivele și structura lucrării.

1. Compartimentul Arhitectură include analiza sitului, conceptul de conversie, programul funcțional, soluția volumetrică, planurile, fațadele, secțiunile, materialele și relația ansamblului cu spațiul public.
2. Compartimentul Construcțiilor Clădirilor tratează structura existentă, direcțiile de consolidare, soluțiile constructive propuse, materialele, eficiența energetică și accesibilitatea.
3. Compartimentul Economia Construcțiilor prezintă estimarea investiției, justificarea economică și funcțiunile care pot susține activitatea centrului cultural.
4. Concluziile, care sintetizează rezultatele obținute și relevanța propunerii.

BIBLIOGRAFIE

I. Literatura de bază

1. BRAND, Stewart. *How Buildings Learn: What Happens After They're Built*. New York: Viking Press, 1994. 252 p. ISBN 978-0670835157.
2. BROOKER, Graeme, STONE, Sally. *Re-readings: Interior Architecture and the Design Principles of Remodelling Existing Buildings*. London: RIBA Publishing, 2004. 176 p. ISBN 978-1859461510.
3. BULLEN, Peter A., LOVE, Peter E. D. Residential regeneration and adaptive reuse: learning from the experiences of Los Angeles. In: *Structural Survey*. 2009, vol. 27, nr. 5, pp. 351-360. ISSN 0263-080X.
4. BULLEN, Peter A., LOVE, Peter E. D. Adaptive reuse of heritage buildings. In: *Structural Survey*. 2011, vol. 29, nr. 5, pp. 411-421. ISSN 0263-080X.
5. DOUGLAS, James. *Building Adaptation*. 2nd ed. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2006. 680 p. ISBN 978-0750666671.
6. FEILDEN, Bernard M. *Conservation of Historic Buildings*. 3rd ed. Oxford: Architectural Press, 2003. 404 p. ISBN 978-0750658638.
7. GEHL, Jan. *Cities for People*. Washington: Island Press, 2010. 288 p. ISBN 978-1597265737.
8. ICOMOS. *The Burra Charter: The Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance*. Burwood: Australia ICOMOS, 2013.
9. JACOBS, Jane. *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House, 1961. 458 p. ISBN 978-0679644330.
10. JOKILEHTO, Jukka. *A History of Architectural Conservation*. Oxford: Butterworth-Heinemann, 1999. 354 p. ISBN 978-0750655118.
11. LATHAM, Derek. *Creative Re-use of Buildings*. Shaftesbury: Donhead Publishing, 2000. 256 p. ISBN 978-1873394344.
12. LOURES, Luís. Industrial heritage: the past in the future of the city. In: *WIT Transactions on Ecology and the Environment*. 2008, vol. 117, pp. 687-696. ISSN 1743-3541.
13. LYNCH, Kevin. *The Image of the City*. Cambridge: MIT Press, 1960. 194 p. ISBN 978-0262620017.
14. MONTGOMERY, John. Cultural quarters as mechanisms for urban regeneration. Part 1: Conceptualising cultural quarters. In: *Planning Practice and Research*. 2003, vol. 18, nr. 4, pp. 293-306. ISSN 0269-7459.
15. NESTEROV, Tamara, GANGAL, Boris, RÎBALCO, Eugenia. *Centrul istoric al Chişinăului la începutul secolului al XXI-lea. Repertoriul monumentelor de arhitectură*. Chişinău: ARC, 2010. 568 p. ISBN 978-9975-61-599-0.
16. NEUFERT, Ernst. *Architects' Data*. 4th ed. Oxford: Wiley-Blackwell, 2012. 608 p. ISBN 978-1405192538.
17. OEVERMANN, Heike, MIEG, Harald A., eds. *Industrial Heritage Sites in Transformation: Clash of Discourses*. London: Routledge, 2014. 232 p. ISBN 978-0415745288.
18. ORBASLI, Aylin. *Architectural Conservation: Principles and Practice*. Oxford: Blackwell Science, 2008. 240 p. ISBN 978-1405134576.
19. PENDLEBURY, John. *Conservation in the Age of Consensus*. London: Routledge, 2009. 272 p. ISBN 978-0415472283.

20. PLEVOETS, Bie, VAN CLEEMPOEL, Koenraad. Adaptive reuse as a strategy towards conservation of cultural heritage: a literature review. In: WIT Transactions on the Built Environment. 2011, vol. 118, pp. 155-164. ISSN 1743-3509.
21. RODWELL, Dennis. Conservation and Sustainability in Historic Cities. Oxford: Blackwell Publishing, 2007. 272 p. ISBN 978-1405126564.
22. ROSSI, Aldo. The Architecture of the City. Cambridge: MIT Press, 1982. 201 p. ISBN 978-0262680431.
23. STRATTON, Michael, ed. Industrial Buildings: Conservation and Regeneration. London: E & FN Spon, 2000. 248 p. ISBN 978-0419252300.
24. TIESDELL, Steven, OC, Taner, HEATH, Tim. Revitalizing Historic Urban Quarters. Oxford: Architectural Press, 1996. 256 p. ISBN 978-0750628907.
25. WONG, Liliane. Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings. Basel: Birkhäuser, 2016. 256 p. ISBN 978-3038215370.

II. Literatura normativă

26. CP E.03.01-2019. Protecția împotriva incendiilor. Reguli generale. Chișinău, 2019.
27. GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA. Hotărârea nr. 338 din 21.03.2003 cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale. Chișinău, 2003.
28. INSTITUTUL NAȚIONAL DE STANDARDIZARE ȘI METROLOGIE. SM ISO 690:2012. Informare și documentare. Reguli pentru referințe bibliografice și citarea resurselor de informare. Aprobare: 05.04.2012. Localizare: INSM, Chișinău.
29. NCM B.01.05:2019. Urbanism. Sistematizarea și amenajarea localităților urbane și rurale. Chișinău, 2019.
30. NCM B.01.06:2019. Urbanism. Protecția mediului în localități. Chișinău, 2019.
31. NCM B.02.01-2006. Infrastructura socială. Parcaje. Chișinău, 2006.
32. NCM C.01.03:2017. Proiectarea construcțiilor pentru instituții de învățământ general. Norme de proiectare. Chișinău, 2017.
33. NCM C.01.04-2005. Clădiri administrative. Norme de proiectare. Chișinău, 2005.
34. NCM C.01.06-2007. Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități. Chișinău, 2007.
35. NCM C.01.12:2018. Clădiri și construcții publice. Chișinău: Ministerul Economiei și Infrastructurii, 2018.
36. NCM E.03.02-2014. Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor. Chișinău, 2014.
37. PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA. Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434 din 28.12.2023. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024.
38. PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA. Legea nr. 1530-XII din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor. Chișinău, 1993.
39. PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA. Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat. Aprobare prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.06.1993. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010.

III. Webografie

40. ARCHDAILY. AD Classics: Tate Modern / Herzog & de Meuron [online]. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <https://www.archdaily.com/429700/ad-classics-the-tate-modern-herzog-and-de-meuron>

41. ARCHDAILY. Zeitz Museum of Contemporary Art Africa / Heatherwick Studio [online]. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <https://www.archdaily.com/879763/zeitz-museum-of-contemporary-art-africa-heatherwick-studio>
42. DE HALLEN AMSTERDAM. About De Hallen [online]. Amsterdam. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <https://www.dehallen-amsterdam.nl/en/about-de-hallen>
43. DE HALLEN AMSTERDAM. History: From Tram Depot to Cultural Center [online]. Amsterdam. [accesat 05.02.2026]. Disponibil: <https://www.dehallen-amsterdam.nl/en/history>
44. E-DNC. NCM C.01.12:2018 - Clădiri și construcții publice [online]. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <https://ednc.gov.md/ncm-c-01-122018/>
45. HERZOG & DE MEURON. Tate Modern Project [online]. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://www.herzogdemeuron.com/projects/126-tate-modern/>
46. ICOMOS, TICCIH. Joint ICOMOS-TICCIH Principles for the Conservation of Industrial Heritage Sites, Structures, Areas and Landscapes (The Dublin Principles) [online]. 2011. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <https://ticcih.org/about/about-ticcih/dublin-principles/>
47. MATADERO MADRID. About us [online]. Madrid. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://www.mataderomadrid.org/en/about-us-0>
48. MONUMENT.SIT.MD. Monumente de arhitectură în Centrul Istoric al Chișinăului [online]. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <http://www.monument.sit.md/>
49. OPEN ARCHITECTURE. Tank Shanghai [online]. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://archinect.com/openarch/project/tank-shanghai>
50. SEVKABEL PORT. History and concept of Sevkabel Port [online]. Saint Petersburg. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://sevcableport.ru/>
51. SPAIN.INFO. Matadero Madrid [online]. [accesat 16.05.2026]. Disponibil: <https://www.spain.info/en/places-of-interest/matadero-madrid/>
52. TATE. Tate Modern: architecture and history [online]. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern>
53. TICCIH. The Nizhny Tagil Charter for the Industrial Heritage [online]. 2003. [accesat 13.10.2025]. Disponibil: <https://ticcih.org/about/charter/>
54. UNESCO. Recommendation on the Historic Urban Landscape, including a glossary of definitions [online]. Paris, 2011. [accesat 12.09.2025]. Disponibil: <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-historic-urban-landscape-including-glossary-definitions>
55. WESTERGAS. Mission & Vision [online]. Amsterdam. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://westergas.nl/en/mission-vision/>
56. ZEITZ MOCAA. Zeitz MOCAA opens: South Africa's new contemporary art museum designed by Heatherwick Studio [online]. Cape Town, 2017. [accesat 04.02.2026]. Disponibil: <https://zeitzmocaa.museum/zeitz-mocaa-opens-designed-by-heatherwick-studio/>